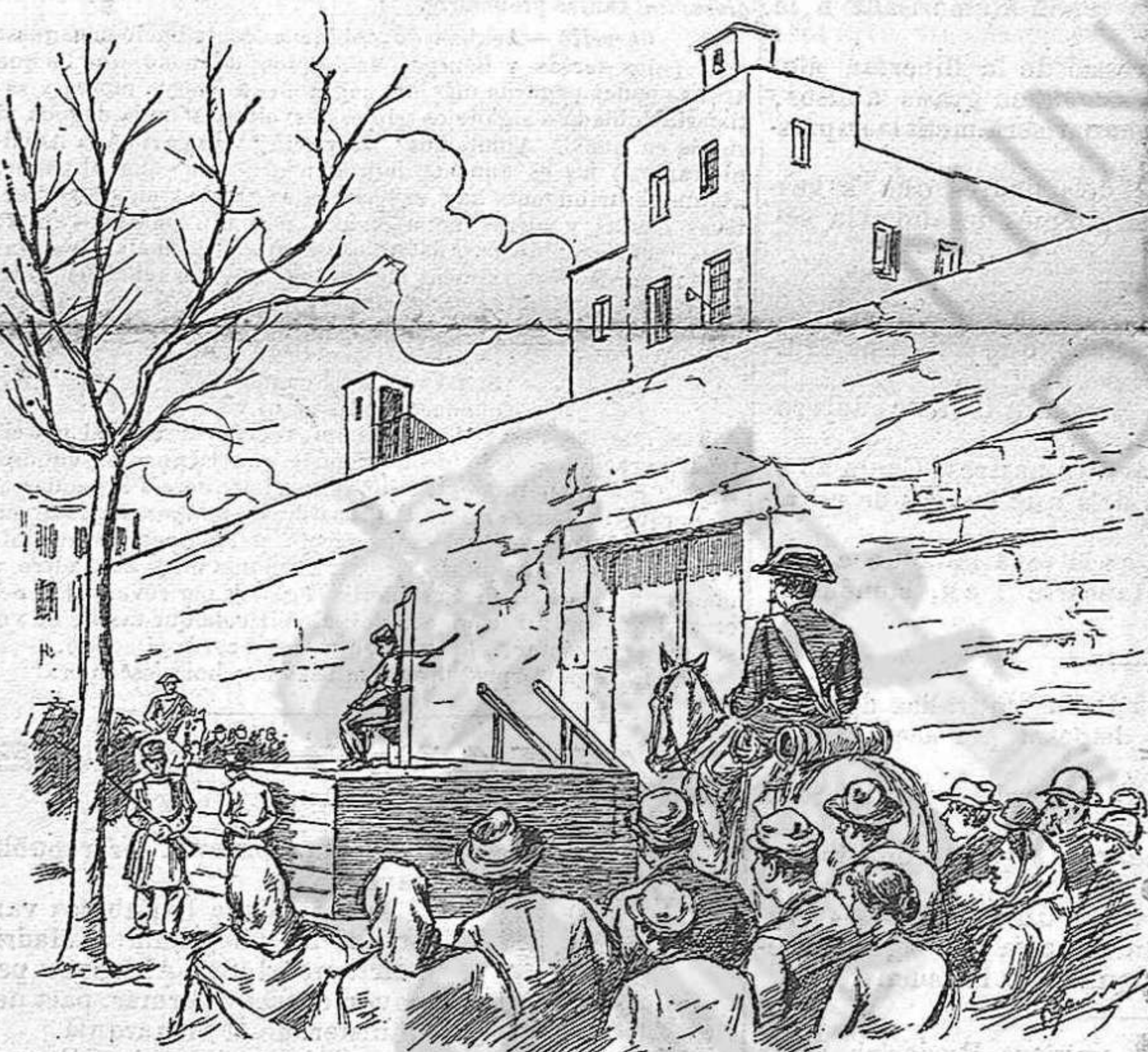

ADMINISTRACIÓ y REDACCIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mitj, 20, botiga BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50. Cuba y Puerto-Rico 2.—Estranger, 2'50.

DESENYLLAS DE UNA TRAGEDIA

Exposició del cadáver de Santiago Salvador, en lo pati dels Corders.

Hany y 14 días después de la catástrofe del Liceo, Santiago Salvador expiava en lo patíbul aquell crim horrible.

Feya alguns mesos, que, desde la presó, ahont se trobava, manifestá haverse convertit á la religió catòlica. Deya que Balmes (precisament Balmes) li havia tocat lo cor: demanava 'ls ausilis religiosos: manifestava que després de mort volia que vestissen lo seu cadáver ab hàbits de frare.

Los capellans, y 'ls jesuitas sobre tot, van apressurar-se á apropar l'ocasió que se 'ls oferia no ja sols per amparar á una ànima convertida, sino principalment pera fer servir la seva conversió de reclam en favor de las sévas ideas y aspiracions. Imitant als anarquistas, encare qu' en sentit contrari, procuravan donar al fet una publicitat continua y desapoderada. Los periódichs de la secta ultramontana enteravan al públich dia per dia, dels avessos que feya en Salvador pel camí de la seva conversió: anunciavan los llibres devots que llegia, las parts de rosari que resava, las vegadas que confessava y combrava: apuntavan una per una todas las sévas frases de arrepeniment y fins lo distingian ab lo nom carinyós de *nuestro querido Salvador*.

Y al mateix temps li demostravan aquest carinyo paixentillo bé y proporcionantli per dormir, un llet ab somier y dos matalassos, com si la conversió realitzada, necessités de aquests es-

resignació las incomoditats y las molestias.

No obstant, procuraren desmentir las noticias dels periódichs, y extingueren piadosament lo manteu, entre 'l seu *querido Salvador* y 'l públich. Per més que desconfessen de la seva sinceritat, temps quedava encare, per aquietar á aquella ànima irritada, y medis sobrats per continuar enllepolintla. Per tot haurian passat, menos pera renunciar á aquell reclam de propaganda ultramontana.

Un periódich tan sessut com el *Diari de Barcelona*, olvidant lo crim horrendo del Liceo y 'l seu respecte característich á las autoritats judicials, arribá al extrem de censurar ab duresa al Sr. Tapia, per haver manifestat en conversa particular, qu' estimava la conversió de 'n Salvador com una farsa, y que creya que tant s' havia convertit ell al catolicisme com Muley Araaf.

Los que pensavan com lo Sr. Tapia eran uns sectariss, uns descreguts... ¿Hont s' es vist posar en duple la sinceritat de un reo, que per gran que siga 'l crim que haja comés, ha trucat ab ma piadosa á las portas de la misericordia?

Y la veritat es, que havent convertit á una fiera com l' autor de un crim tan abominable, quedava plenament demostrat que l' únich remey eficás contra 'ls desvaris del anarquisme era la religió, y 'ls únichs facultatius aptes per aplicarlo 'ls capellans y sobre tot els jesuitas. En mitj de aqueixa societat acobardi-

tímuls materials, de aquestas comoditats, per mantenirse incólume.

Santiago Salvador se deixava mimar: cada dia 's mostrava més perseverant en la creencia de un'altra vida; pero ¡quí sab si fins entreveya l' indult y esperava obtenirlo gracies á la influencia cada dia mes omnipotent, dels elements clericals!

De totas maneres la llarga dilació donada á l'execució de la sentència molt havia de contribuir á ferli alentar aquesta ilusió. ¡Poden tant avuy dia 'ls Jesuitas!

Temps enrera, 'l digne fiscal de l' Audiencia senyor Tapia, vísitá la presó, y veient ab escándol que 'l més gran criminal albergat en aquella casa, era qui majors comoditats materials disfrutava, disposá que quedés subjecte rigurosament al régimen carcelari.

Ja llavors—segons digué algún periódich—Salvador se descantellá, desfentse en impropis, com la fiera engaviada á qui li arrebatan inopinadament un tros de carn. En aquella ocasió 'ls que havian nutrit la seva religiositat ab requisidets de cuyna y copetas del ranci devian comprendre que l' havian errada, porque l' home veraderament cristiá accepta ab

da ¡quí s' atrevirá á negar en lo successiu la necessitat del predomini dels elements clericals?...

Santiago Salvador semblava casi un instrument de la Providencia: tirant bombas al Liceo va estemordir á una societat descreguda, indiferent ó massa tébia en lo cumpliment de sos debers religiosos: convertintse, ensenyava á tots lo bon camí. La lley del péndul havia de complirse: de la extrema anarquia la societat anava á l' extrema reacció.

Los turiferaris, engreixadors del criminal convers, si no deyan aixó y ab aquestas mateixas paraulas, de segur ¡que ho pensavan.

Y no veyan que 'l cambi observat en ell, se devia no al espiritualisme, sino á móvils purament materials: á la bona teica y al bon llet. Salvador devia pensar:

—Voleu resoldre la qüestió social? Vingan bons aliments y poca feyna. Aquí está 'l quid.

Dimars al mati, desde 'l punt que li signé notificada la sentència, tot aquell castell de la conversió de 'n Santiago Salvador, va derrumbarse ab gran estrépit.

Cap sugestió externa va influir en l' actitud del reo: tot va naxer d' ell mateix. Va veure que lo de l' execució capital anava deserió: va comprendre que lo del indult era impossible, y al crit de «¡Viva la anarquia!» va llansar la màscara del farsant, pera tornar á ser lo que havia sigut sempre, un home desalmat, vanitos, enorgullit del seu crim, incapás de pietat, ni de arrepeniment.

Los capellans y jesuitas qu' esperavan lo seu ingrés en la capella, pera continuar auxiliantlo, consumant la seva obra redentora y propagandista, 's quedaren com qui veu visions... per mes que alguns diguessen que ja feya dias que desconfiavan de la sinceritat de 'n Salvador... Ningú vol passar per enganyat, ni 'ls mateixos que predican l' humilitat y la resignació.

Lo fet es que Santiago Salvador pogué dir:—Hi sigut un farsant, un hipòcrita, ja ho sé... pero 'l temps de vida que 'm quedava li volgut passar ab la major comoditat possible... Volsaltres vos heuen encarregat de omplirme 'l ventre, y ara jo 'm rich de vosaltres. No seré tant tonto, quan m' hi rifat els sotanas.

Durant las vintiquatre horas que va permaneixen en la capella, retxassá sempre, y sempre ab mals termes, als que fins llavors l' havian distingit ab lo seu carinyo. No cessavan ells de assediarlo, ni cessava en Salvador de treure's els del davant, y com mes grans eran los esforços dels seus catequisadors, mes cinicas eran las contestacions del reo.

Aquest estava excitat, frenètic: tenia un afany inmoderat de discutir, d' evocar las ideas mes descabelladas, d' emborratxarse y atordirse ab ellas.

Y barrejava 'ls seus plans de regeneració social ab los afanys de destruhirho, de aniquilarho tot.

Per las sevas victimas, ni un recort piados. Los morts en lo Liceo, ben morts estavan: eran burgesos.

—Pero ¿y 'ls obrers, que á conseqüencia de aquell fet horrendo van quedar-se sense feyna, sense pa?—van preguntarli:—Que 's fastidihin!—respongué.—Jo voldria aniquilarlos á tots, ja que no 's converteixen á las mevas ideas.

Aquest era la tessitura de aquell home que durant tres ó quatre mesos havia rebut los consols religiosos dels capellans y 'ls jesuitas.

S' apuraren tots los medis per reconvertirlo. Prédicas y reflexions; las contradeya. Lo deixavan aislat, y la sobrescitació no 's calmava, augmentant al compás que s' acostava l' hora de l' execució de la sentència.

S' apelá al recurs suprem. Era ja entrada la nit quan se presentá á la capella Antonia Colom, l' esposa de Santiago portant á la seva filla, al brás. Després de tantas horas de tensió d' esperit, las foras del reo devian estar agotadas. Bregá l' esposa desesperadament per induhirlo á convertirse: s' ajonollá als seus peus, plorá y suplicá: la criatura barrejá son plor al de la seva mare... tot inútil.

Se li deixá entreveure una idea que havia de decidirlo si estimava á la seva dona y á la seva filla: los catòlics que s' han

olvidat dels anarquistes fusellats a Montjuich, s'han recordat de la viuda de n Sogas, perquè en Sogas va convertir-se. Aquell materialisme que a n'ell va induir-lo a fingir una conversió per menjar i dormir bé per què no havia de sentir-lo o demostrar-lo en aquells últims moments, en benefici de la seva viuda i de la seva filla, pobres sers, sumits en la major misèria?

No podia sentir-lo, senzillament, perquè s'hi oposava la seva estúpida vanitat.

La vanitat de màrtir i heroe de la causa anarquista s'ostentava en totes les seves manifestacions.

No sols demanava periodistes que estessin allí presents per recollir totes les paraules, sino que s'queixava de que no haguessin donat la deguda publicitat als seus escrits.

Una vegada que l'metje va pulsar-lo, trobant-li sols 60 pulsacions, proba evident de que las foras anavan abandonant-lo, protestà indignat, suposant que l'metje no li prenia bé:—No apretis tant y sabrà las que tinc.

Feya gala de que pujaria al patibul ab la major serenitat. Deya que de veraders anarquistes sols n'hi havia hagut tres: ell, en Pallás y en Bernat. Y alabantse de la seva gran importància, una hora y mitja avants de la senyalada per l'execució, deya:

—Encare que soch de Castelserás, la meua patria es lo mon. Y després afegia:

—Mal súbdit tindrian ab mi 'ls governs veritat? Sols voldria regalar a cada govern una dotzena de Salvadors y ja tindrian feyna.

Sempre la petulancia unida al cinisme.

Arribà l' hora fatal. Lo butxi avants de vestirli l'hopa y l'casquet, li demanà si l'perdonava.

—Sí, home, sí—respongué l'reo.—Tu ets un dels butxins, menos butxi de la societat. T'ú no ets mes que un efecte derivat de una causa: la causa es aquesta societat que l'anarquia preten derrocar pera fundarne un' altre mes conforme ab los principis de justicia y amor al próxim.

Parlar de amor al próxim l'autor del crim del Liceo!

Quan la comitiva sortí de la presó per encaminarse al pati dels Corders, ahont hi havia l'patibul rodejat de gran aparato de forsa pública, marxava Salvador, ab cara cadavérica, y pas vacilant; pero mes excitat que may. Lo casquet mes ampla que l'seu cap y l'hopa mal-girbada li donavan un aspecte entre lúgubre y grotesch.

Quant signé a dalt del patibul donà un crit de: «¡Abaix totes las religions!» y «¡Visca l'anarquia!» Lo butxi l'feu seure sobre l'banch de una batzegada; li calsà l'argolla, y mentres li lligava 'ls brassos, las camasy l'cos, lo reo gesticulava, estirant l'coll, murmurava paraulas inteligibles.... Las últimas que ohiren las personas que s'trobavan a la vora sigueren las de:—Salut, justicia y amor!

Un instant després lo butxi donava la volta al manubri, y acabava la vida de Santiago Salvador.

Ab aquest acte repugnant, ha tingut son desenllàs la horrible tragedia del Liceo.

P. K.

No té prou mals-de-cap en Sagasta, qu'encare se'n busca de nous, tractant de reformar la segona columna dels arancels.

Y de quina manera! En una forma extra-parlamentaria, o siga per medi de una comissió elegida a gust seu, abstenintse de dir qui ha de compòndrela.

Crech que ha arribat lo cas de que 'ls productors li demostrin que no teuen pa a l'ull.

Ni casí a la boca.

Y si a pesar de tot lo govern tira endavant ab la ditxosa reforma de la columna, tinguiho per segur desd'ara: aqueixa columna pesa massa y li ensorrarà l'sostre.

Ni una paraula sobre l'meting de Madrid.

Parlant la gent s'entenent. Pero cridant, alborçant, interrompent, no s'logra altra cosa que fer posar greix als enemics de la República.

Celebrarém que certas escenas anti-democráticas no tornin a repetir-se, ni a Madrid, ni en lloch mes d'Espanya.

Pero, creyém, que ningú podria evitarlas millor que 'ls homes de primera talla de las distintas fraccions republicanas:

Pensin que las miserias de las alturas engendran las de abax.

Lo dia que logressin entendres presentantse completament units, esclataria tal entusiasme, que ja ningú s'recordaria mes que del triump de la República.

Los funerals del Czar de Russia, varen solemnissars servint un dinar a 50.000 pobres de la capital.

Aquest dato per sí sol pinta l'estat de aquell país. Lo: pobres socorreguts representan la ocava part de la població total.

Y després voldrán encare que no hi haja nihilistas!

Se conta que un jesuita molt caracterisat y conegut per la part activa que va pendre en la conversió de n Salvador, deya algun temps enera:

—De aquest home n'hem fet un sant.... Y ara qu'hem salvat la seva ànima, es ocasió de tentar tots los medis de salvarli l'cos.

En efecte, ja no es un secret per ningú que per la secta jesuítica varen ferse gestions secretas, com totes las sévas trifulcas, pero molt empenyadas, al objecte de conseguir l'indult del autor del crim del Liceo.

Pero com l'atentat signé tan monstruós, no pogueren conseguir los seus propòsits.

Y la desconversió de aquell sant home va ser la conseqüència del seu fracàs, y'l fracàs de la seva conseqüència.

Està vist que jugar ab anarquistes es jugar ab petardos. Petardos hi ha de dinamita que destrossan; pero hi ha ademés petardos morals que reventan.

A la provincia de Salamanca hi havia un matrimoni opulent. Se li feya una fortuna de cinch a sis milions de duros. Tenian una filla, v'an ficarla en un convent y mori tísica.

Mes tart, marit y muller van acordar separarse, ella per ferse monja y ell per ingressar a la Companyia de Jesús.

Per supuesto, en companyia dels vinticinch ó trenta milions de missas.

Los que han vist escaparse 'ls la forsa moral que havia de proporcionarlos la conversió de n Salvador, podrán consolarse dihent:

—Alabat siga Déu: los duelos con pan son menos.

Per la plana de Vich s'han presentat alguns malfactors vestits de frares que tenen atemorizada a la comarca.

Los que demanan la supressió de la llibertat, alegant que a la seva sombra s'cometen grans abusos, haurian de ser lògichs y demanar seriament la supressió dels frares.

Què majors abusos que 'ls dels lladres que s'vesteixen ab l'hàbit per exercir ab més desahogo la seva criminal industria!

Apenas en Salvador va declararse impenitent, van retirar-se dels carrers los escolans, que a toch de campaneta, demanavan caritat pel reo.

Sempre la idea utilitaria presidint los actes dels representants de la religió.

¿Te converteixes? ¿Te fas dels nostres? Conta ab el nostre zel y ab els recursos dels que fan cas de nosaltres.

¿Persisteixes, en cambi, en la téva falta de creencias? Donchs a reserva de tancarte l'col, comensém per tancarte la bossa.

Diuen qu'en la qüestió de las murallas de Barcelona l'govern està ben disposat per acceptar una transacció.

Lo de sempre: demanen l'absurdo dels absurdos, y al últim alguna cosa n'treuen.

No desconfiu de veure adoptar aquest cómodo sistema als escurs butxacas.

—Bé vaja—dirà qualsevol dia un de aquests—transigim: lo relleu ja li tornará, basta que sigui un recort de familia; pero jo m'quedo ab la cadena.

Nostre estimat amic, l' eminent Frederich Soler està gravissimament malalt, pressentintse un funest desenllàs. Diariament acuden al domicili del popular poeta centenars de personas a enterarse del seu estat com igualment, de tot Catalunya se reben cartas y telegramas interessantse pel restabliment de la seva salut. A aquest desitj tan general, uneix lo: seus anhels La Campana de Gracia.... per mes que fa dias que portem casi perduda l'esperansa.

Va cundint la moda de atribuhir al sufragi universal la mala administració dels municipis. Res mes injust que aquest càrrech. La administració municipal es avuy tant dolenta, com ho signé en los temps del sufragi restringit. La causa de la mala administració difana del caciquisme sostingut pel govern y de las trufas electorals pel govern alentadas.

Fassinse eleccions veritat, practiquis lo sufragi universal ab pureza, castiguis severament als xanxellers y als tupinaires, y sols llavors hi haurà dret per atribuhir al sufragi universal las immoralitats dels Ajuntaments elegits pel poble, cas de que aquests Ajuntaments resultin immorals.

Pero avuy que tot es obra dels mateixos que governan ¿per què donar la culpa als electors?

En tot cas aquests úvicament son culpables de una

cosa: de no agafar un bon bastó y llensarse a restablir la moralitat a garrotadas.

Ara diuen que don Emilio s'casa. No mes li faltava aixó per acabar de convertirse en un ciutadà absolutament inofensiu.

«¡A la vejez viruelas!...» Lo difícil, no obstant, será que la seva futura no s'retracti avants de la boda.

Perque ¿quinas garantias de formalitat tenen los compromisos qu'ell pugui contreure?

¡Ay si la núvia s'entera d'alló de la evolució, y pensa que un cop casada ell pot deixar-la a recó!....

CARTAS DE FORA.—Morell.—Lo dia de Sant Martí, festa major del poble, 'ls regidors republicans van abstenirse de pendre part en las funcions religiosas; en cambi un tal Miquel Ventura, que s'titula president del Comité va anar a l'ofici, a las professons y a tot lo que hi havia per anar, sense recordarse dels atachs que ha dirigit sempre a la rassa capallanesca. Està vist que la vanitat pot ferho perdre tot: l'entenenent, la memoria y la voluntat.

Vilasar de Dalt.—La fábrica nomenada ca'n Peró-net millor seria que s'anomenés ca'n Peró brut, en vista de que, sense com va ni com costa han tret als pobres treballadors que prou feyna tenian per camparse la vida, una pesseta per trós. Aquí tenen la conseqüència de no saberse entendre, emprenent una acció segura y positiva pera millorar la sort de las classes obreras.

Caralps.—Lo rector de aquest poble del Pirineu va llegir dias enera una protesta, que l'princep d'Andorra ha enviat a tots los pastors de las sevas ovelas, sobre la consagració del bisbe protestant Cabrera. Després va explicar que la causa de dita consagració obeheix a ser francmasó en Sagasta, president del cou-ell de ministres y a serho també un tal Becerra, que no sé lo que fa (paraulas textuales).—¿Cóm ha de saber lo que fa en Becerra, l'rector de Caralps, si al poch temps de pendre possessió com a regent de la parroquia s'ha trobat administrador de l'olla de Nuria y dels bens, que no son poch, de la iglesia de Caralps? No es extrany que li falti temps per enterarse de la politica, havent d'administrar religiosament tantas prebendas.

Cervelló.—Acaban de cobrar la contribució en aquest poble; dos tersas y bon pes, de un pich; de modo, que 'ls que apenas poden pagarne una han hagut de afuixar la mosca y satisfierla doblada o sigan dos trimestres; circunstancia deguda al retrés en que l'Ajuntament va envia l'Reparto a la Administració. Y no es aquesta la mes negra, sino que al pagar, alguns contribuyents han esperimentat augment en sas respectivas cuotas y altres no; anomalia que ni l'mateix «Tretze deus» podria explicar satisfactoriament apesar de la seva gramática parda. Naturalment els perjudicats han acudit en queixa, y per consol, a la secretaria 'ls diuen que s'preparin que ara ve'l pagar. Bon consol; bon consol per cantar.

¡Ay de mi! ¡ay de mi! Si así vamos pagando quedarém sens pa ni ví.

Res, que las cosas del Municipio, totas marcan pel mateix tenor, gracias al lujo de Secretaris que corren per aquesta terra. L' del Ajuntament, es una especie de cero a la izquierda, no porque no sáiga ahont té la ma dreta, no mes per estar supeditat, segons diuen, a la férula del Secretari invisible «Tretze deus» que porta la batuta en una ma y ab l'altre, a manera de Titella dels Putxinellis l'garrot per reventar al Secretari que no fili com ell vol; al Viticola que també ho vol ser, y per reventar... hasta al surm-surin corda si convé.

¡Alabat siga Corpus! ¡quina falta fa una bona escombra!

MAMARRATXOS

A diu que tornan a ser republicans.

En nom de la República van enviar un telegrama a Madrid felicitant al Sr. Abarzuza per haver entrat a formar part del ministeri de la monarquia.

—¿Qui sab!—deyan.—Encare que l'Abarzuza vaja a Palácio, encare que juri una y mil vegadas en mans de la regina regent, encare que s'posi a sou de las instiucions, ell pot continuar sent republica com sempre.

Y l'ex-arcade Gonzalez deya a major abundament: —To: aixó es possible y mes que possible ho crech un fet real. Jo mateix hi signu regidor a las ordres sempre dels arcades monárquichs... pero sempre republica. L'arcade a la Casa Gran es el rey: donchs jo m'hi entés sempre ab aquest rey, per las mevas cosas cosetas y cosassas... y a pesar de tot ¿pot dir ningú que haja deixat de ser republica ni un sol moment?

—Es molt cert—deya en Martí y Tomás—que una cosa es el ventrell y un'altra cosa l'cor. Son dos entranys molt distintas. T'inguis lo cor ben republica y atipat tant com puguis a costa de la monarquia. Cada tallada que t'emportis, algun monárquich la trobará de menos.

—Aquesta es la veritat verdadera....—deya l'Extremes.—De fixo que 'l Sr. Abarzuza està tan enamorat de la nostra politica, que no ha pogut menos que pendrens per modelos.

..

Y ab aquestas ideas al pap, esperant omplir-se'l ab algo mes sustanciós, van decidir emprendre un viatge a Madrid, per visitar al nou ministre y oferirli la seva insuficiencia.

Durant lo viatge estavan alegres, xarmants, plens de bon humor y d'esperanzas de color de rosa.

L'un pretenia la vara d'arcalde de Barcelona; l'altre se'n hauria anat gustós a Cuba a medir terrenos per compte del Estat y a fumar bonas brevas.—Jo'm contentaré ab que'l meu jefe'm nombri rajoler de las islas Filipinas—deya'l tercer.

—Ah, noys—interrompia en Gonzalez—no'ns olvidem del pobre Hilari Armengol: ja sabeu qu'estem compromesos a treureli'l nombrament de director del matadero, costi lo que costi.

Aixis van arribar a Madrid, y desseguida cap a veure al Sr. Abarzuza.

Trucan; desde dins miran per la reixeta; pero no obran la porta.

—El zeño Ministro no está en casa,—diu una veu ab accent cubá.

—Cuando sepa que somos de Barcelona.... porque aquí donde nos vé, somos de Barcelona.

LOS POSSIBILISTAS IMPOSSIBILITATS

Van anar a Madrid a buscar la mona.

Y lo que van trobar no va ser mona, que va ser mico.

Y ab lo mateix accent cubá, interromp la veu de dintre:

—No se cansen Vdes., el zeño Ministro dice que no hay guayaba.

Y ls tanca la reixeta als nassos, de una revolada.

L'un al altre van quedar-se mirant, tots tres muts, mocats, inmóvils com tres estátuas.

—Bah!—exclamá en Gonzalez—aixó haurá sigut una mala inteligencia. A la tarda veurém al ministre. Veniu ab mí.

Y en efecte, després de una llarga parada a l'acera, davant de la porta del Congrés, van pescarlo quan baixava del cotxe.

—Sr. Abarzuza!...

—D. Buenaventura!...

—¡Cuánta dicha!...

Lo Ministre de Ultramar va fer-se alguns passos enrera, murmurant:

—¿Qué quiere esta gente?

—¿No'ns coneix? lo Sr. Gonzalez de Barcelona.

—Lo Sr. Martí y Tomás de Barcelona....

—Lo Sr. Extrems de Barcelona....

—Y per cert que també havia de venir lo Sr. Armengol de Barcelona.

L' Abarzuza, extranyat, sense saber de lo que li parlavan, anava murmurant:

—Barcelona.... Barcelona.... No sé.... No recuerdo....

Llavors en Gonzalez va pendre la paraula, relatant-li las vegadas que l'havian presentat cadidat, las cartas y ls telegramas que li havian dirigit, fins las visitas qu'ell personalment li havia fet.... ¿Es possible que no se'n recordi?

Lo Sr. Abarzuza hagué de respondre explicantlos que havia nascut a una nova vida a principis del corrent mes: que com a republica havia mort, y que ls difunts perden la memoria.

—Que vol dir aixó ¿que s'ha fet monárquich? També'ns en farem no'altres.... ¡aixó ray! ¿oy noys?

—Monárquicos Vdes.?....—replicá D. Bonaventura.

—Y por que si para nada se les necessita?

Dit aixó, va ficarse dintre del Congrés, deixantlos mes blanchs, mes frets y mes parats que las parets del edifici.

Al cap de un rato van mirar lo rellotje: encare'ls quedava temps per anar a l'estació, pendre'l tren y tornarse'n a Barcelona.

Pel camí, després de rumiar molt, van combinar lo que dirian als seus correligionaris del Circul del carrer de la Porta-ferrissa. Es lo següent:

—Senyors: A la fi'ns hem convensut de que'l senyor Abarzuza s'ha fet monárquich de debó. Nosaltres no ho creyam; pero ho hem vist ab els nostres propis ulls, y ja no'n podém duptar. Per lo tant convé que siguem avuy mes republicans que may.... y no olviden que a ca la Ciutat faltan regidors, y que'ls regidors proporcionan empleos, d'escombriaire per amunt a tots els correligionaris que tenen gana!

P. DEL O.

LAS REFORMAS DE CUBA

—Cuba té de reformarse, porque allí está organizat de tal modo y tal manera, que si Espanya no va allá

á arreglarlo á corre cuyta, lo dia menos pensat potser que hi hagi un conficte que'ns dongui molts mals de cap.—
(Breu extracto de l'arenga d'un diputat liberal.)

—No es cert. Justament a Cuba tothom se mostra indignat á la vista dels projectes que'l govern va preparant. Tothom diu que las reformas que allí's volen implantar produhirán un enredo de conseqüencias fatales.

(Paraulas d'un canovista que ha estat dos anys a Ultramar.)

—¡S'equivoca!... Aixó son armas que vostés están usant per veure si aixis derriban la situació liberal.

Las instituciones políticas de Cuba, ja fa molts anys que ab tota urgencia reclaman un adob serio y formal.

—¡Protesto!... Aixó son maniobras que la fusió s'ha inventat per halagá á quatre tipos que pupulan per lli baix Cuba no vol cap reforma: n'estich molt ben enterat.

—¡Está en un error gravissim!

Cuba'ns ha dit net y clar que si no li dem reformas no pot dá un pas endavant.

—¡Jo dich que aixó no es exacte!

—¡Jo asseguro qu'es vritat!

—Per probar lo que jo afirmo

si convé puch ensenyar

més de cent cinquanta cartas.

—Jo, si s'ofereix lo cas,

n'ensenyaré quatre centas

que potsé'l desmentiran

—¡Retiri aque-stas paraulas!

—Pues ¡no las vull retirar!

—¡Senyor president, ampárim!

—¡Senyor president, que fa!

(Lo president, al objecte

de calmar la tempestat,

troba una especie de fórmula

que vé á restablir la pau.)

—Enviaré un porte a Cuba

preguntantli llis y clar:

—¿Vol ó no vol las reformas?

—Si acás las vol ¿ens dirá

—quinas son las que desitja

—y que més falta li fan?

Senyors ¿s'aproba l'idea?

—¡Sí!—(Per unanimitat.)

La electricitat funciona

lo telégrama va allá,

y á las dugas horas justas

vé de l'altra part del mar

la resposta que'l Habana

dóna als senyors diputats:

—Cuba reclama en efecte,

—una reforma important,

—ab la qual creu y confia

—que l'isla's podrá salvar.

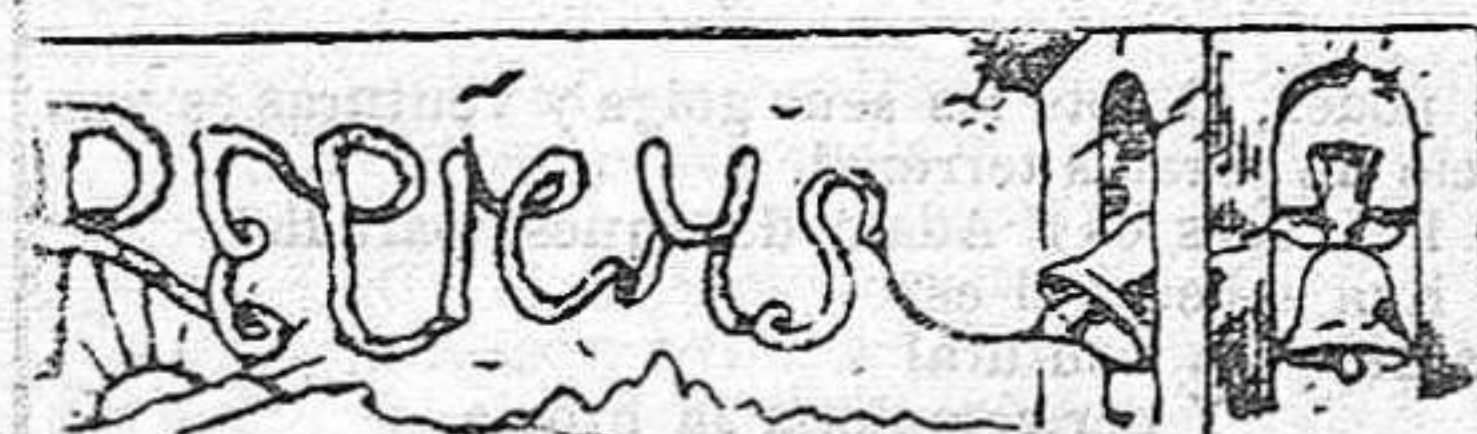
—Y es aquesta: Busca'l modo

—d'evitar que'ls empleats

—qu'en cada correu hi arriban

—se fassin richs en mitj any.

C. GUMÁ.

n Lopez Dominguez projecta crear dos nous cossos d'exercit.

Podrá alegarse que no hi ha soldats pera formar aquests cossos; pero en cambi hi ha oficials y jefes y generals de sobras, pera crearse no dos, sino fins dos dotzenas si convé.

Lo cos es lo de menos haventhi'l cap. Y'l cap es lo que importa, tota vegada qu'en lo cap hi ha la boca.

La farsa de la conversió de'n Santiago Salvador, ben alimentat á expensas de la gent de sotana, pot resumirse ab un ditxo una mica corretgit.

En lo successiu s'haurá de dir:—A fártam y digam.... católich.

L'altre dia van arreglarse las diferencias entre 'ls constitucionals de Barcelona, de sobremesa, en un tech donat al Café Suís.

Aixó durará fins y á tant que tornin á desdividir-se, celebrant en lloch de un tech, una bona castanyada.

Diuen molts que 'ls fusionistas no tenen programa.... ¡Quina mentida!

Lo programa sagasti es ben concret: consisteix en anar tirant.

—¿Contra qui?—preguntan.

—¿Contra qui ha de ser? contra 'l país.

Perque un senador vá calificar de *legítim* al rey de las húngaras, vá armarse entre 'ls avis de la patria una tremolina de primera.

Crech que no n' hi ha per tant. ¿De qué 's tracta? ¿De saber si en Carlets es legítim? Donchs se fá abell lo que ab el pa, lo que ab el ví, y lo que ab l' oli: sel' agafa, se 'l porta á un laboratorí químic, y allá que l' *analisin*.

¿Pensar que hi ha tants sabís que 's rompen la molera investigant ab lo microscopi, las causas efectivas de totas las malalties! ¿Pensar que hi ha qui descubreix lo microbi del cólera, de la rabia, de la difteria, y 'l cultiva, y 'l injecta y fa deu mil probaturas per produhir un preservatiu de aqueixas terribles enfermedades!

¡Infelissos!

¿Qué dirán Kock, Pasteur, Behring, Roux y totas las eminencias de la microbiología, quan sápigán que á Centellas, á pocas horas de Barcelona, estant la població infestada pel tifus, s' han curat radicalment tots los malats, sens mes que resar unas lletanias?

Aixís á lo menos ho assegura *El Correo Catalán*.

Ab uns miracles tan fins
si la cosa no s' espalla,
l' esperit sant dels carlins
tindrà la forma de *guatlla*.

La situació política s' embolica. Ja no son els conservadors los que combaten al ministeri, sino alguns ministerials de talla que 's consideran desairats á consecuencia de la solució donada á l' última crisis.

En Moret, en Villanueva, en Canalejas, en Becerra y altres sacsejan la figuera. Los conservadors esperan al dessota ab dos pams de boca oberta; la figa está madura.

¿Caurá?

La qüestió batalladora es la de Cuba.

Aquella imatge de la bota que se li afuixan els cèrcols y 's desgavella per tots costats, se presenta una vegada mes, en lo diorama de la política.

Y donchs ¿qu' hem de fer Sr. Abarzuza?

Lo protegit de 'n Castelar té á l' aygua 'l coll, y quan li preguntan una cosa, respon sempre invariablement:

—Estich *estudiant* la qüestió.

Ell podrà *estudiar* tan com vulgui.

Pero 'm sembla á mí que per depressa que vaja, no arribará á temps siquiera de presentarse á exámens.

A l' Alvarado li han premiat l' apostassia, nombrantlo subsecretari, y á n' en Rodriguez de la Bolla, per iguals motius l' han nombrat director de Hisenda en lo ministeri de Ultramar.

D. Emilio, de alegría,
está á punt de reventar...
Ja 'l quilotan, ja 'l quilotan
ab las brevas de Ultramar.

Lo poder, ab tots los seus goigs y venturas es una especie de paradís terrenal.

D. Práxedes es l' Adam de aquest paradís.

¿Y Eva saben qui es?

¡La senyora Ventura!

Y per completar la bròma
y arrodoní 'l pensament,
D. Emilio es la serpent
que 'ls ha fet menjar la poma.

Existeix á Madrid una societat titulada «Centro instructor del obrero», que l' altre dia va inaugurar lo curs ab una prédica del famós Moret.

Y dich prédica, perque va recomanarlos sobre tot que 's dediquessin á 'l educació religiosa.

«Bendito sea Dios—va dir—que me permite la satisfacción de poder decirlos eso.»

¡Deu... Fosforita... Tractats de comers á tot drap!...
¡Uf, quina barreja!...

CANTARELLAS

Aucellet, bon aucellet
que coneixes á ma aymada,
quan la vejis, ja pots dirli...
quem 'hi casat ab un' altra.

Diuen que has dit que jo hi dit
que tu vas ferme un petó:
dispensam, vaig dir mentida
perque vares ferme dos.

SALVADOR BONAVIA.

No enseñes en la playa
la pantorrilla
puig si 't ven un fullero
te denuncia.

J. PUJADAS TRUCH.

Si fas lo que vaig á dirte
nostre casament ja es fet;
no posis la boca torta,
ni miris contra 'l govern.

PISTACHO.

Per borregos, Vilanova;
per bolets á Sant Colgat;
per noyas macas á Gracia
y per pardals lo teu cap.

J. CAMPANA.

Un picador, en un día de desgracia, tant que 'ls cinch toros fins llavors lidiats, l' havian revolcat á competencia, y per major delicia 'l públich l' havia insultat desafortadament, deya:

—Creguéu, que mes valdria ser lladre de camí ral que torero. Sent lladre, á lo menos, no hauria de aguantar certas perrerías... Val mes agafá un trabuch...

—¿Y ab el trabuch, á venre, qué farías?

—De bonas á primeras, clavaría un tiro al sisé toro.

En Manalet s' ha casat, y ha anat á passar la lluna de mel ab la seva costellera á casa de un seu oncle solter, rich y ja de certa edat.

Y succeheix que l' enamorada parella, sense mirar

trevas se befan á cada dos per tres, davant de la gent, y fins á taula quan menján.

Per últim l' oncle, no podent resistir mes aquell empalagós idili, 'ls dfu:

—Ja veureu noys, en lo successiu, quan baixéu á taula, feume 'l favor de venir ja petonejats.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR

Ciudadanos L. F., Pep Sistachs, Pere Carreras, Maria Orga Masnou, Mistets de Castellá, S. Traginés, D. Alvarez, P. Tap y M. Foradada, J. Campiubi, Joan Torné, Un Drapaire, F. Ferrer, H. Vilá M., Un Gregui Gran, Joanet Rocavert, J. Buguá y S., J. Oliveras Farreras, Un Carreté, Samuel Grau, Sisqueta Fusté. Quim de ca 'n Prim, F. Barba, R. Chaves, Rosendet, J. Roca F. Lluís Aboyas.—Lo qu' envian aquesta semana no fa per casa.

Ciudadanos J. Ferraté, Nen anyoradís, J. Pujadas Truch, M. y Camarosa, Salau y Salau, Pere Prats y Vila, J. Salcutag, J. Pintó Badols, R. Rossell, J. C. y C., Mariñu y Maria, Miquel de las Dallas, P. P. y P., F. Carreras P., Aguillets, J. Bonavia, A. Suñer Teyas, Anton de la Creu, R. (haves, S. Vila y F., J. Brun, y A. Font.—insertarem alguna cosa de lo que 'ns envian.

Ciudad P. P. T.: Esta bé.—J. Ribas Puigvert: Ho publicarém.—Pep de Gracia: Ho tindrém present: lo que 'ns envia lo vá.—Lluís Salvador: Queda acceptat.—Jean Plana: Idem.—General Ginestá: Mirarém d' insertarho.—Un trempat: Hi ha condicions, pero no acaba de ser publicable.—Follet: Mil gracias per l' envío.—Antonet del Corral: Ara está bé.—Amorosa: Hi anirà y prompte per ser d' actualitat.—Carlos de Floridablanca: Las dos son furas.—Francisco Llenas: Gracias y queda acceptat.—P. pet del Vendrell: Lo fondo es poch precis y la forma descuydada.—D. F. J. G. G. (Tremp): Las cartas han de venir firmadas y s' han de ocupar de fets corcrets y precisos.—E. Mariá Giot: Va bé.—E. F. Canto: No vá.—J. Staramsa: Ho aprofitarém ab gust.—P. et de Gr. cia: Entenats.—J. Ripoll: Ja es t: r: r per parlarne.—A. Trilla: Ha fet tant per figurar al almarach.—A. Salabert: Resulta fluix.—J. Brotau: No va prou bé.—J. Tana: Veuém de publicarho.—J. P. (Cornellá) L' escriu que 'ns envia no es en rigor una reqüestió per lo tant dispensi que no 'n fém mérit.—Ll. M. Fontanorosa: Per figurar al almarach ha f: t: r: r.

NOTA.—La semana passada figurava entre 'ls qu' ens havian remésun treball lo nom del senyor V. Badías Pnyal. Sigué una inadvertencia del encarregat de coniectar las cartas. Lo nom de dit senyor y 'l títul de un seu drama formavan un trencacloscas, y l' encarregat de las correspondencias inadvertidament, prengué la solució per la firma.

LOPEZ, Editor.—Rambla del Centro, 20

A. López Robert, impresor, Asalto, 63.—BARCELONA

UNA RIFADA

—¿Ens ha ben esquinat la grua!...